

TRAJNOSTNI RAZVOJ PRI NAS DOMA / Romana Jerkovič, prof. lik. ped. in učiteljica umetnosti / Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše

Trajnostni razvoj je pogosto slišana besedna zveza v zadnjem desetletju ali dveh (na svetovni ravni tudi dlje). Je eden tistih pojmov, ki jih že imamo v ušesih, a bolj slutimo kot vemo, da se za njim skriva nekaj v zvezi z varčevanjem in ekologijo, nekaj, kar vpliva na skupnost (če smo predrzni in človeško vrsto imenujemo skupnost), v kateri se vsi po-drejamemo določenim naravnim danostim in civilizacijskim merilom (seveda v različnem obsegu).

Kaj pravi o tem pojmu, predvsem med učenci priljubljen vir informacij, wiki-pedija? Trajnostni razvoj je zamisel o razvoju človeške družbe, pri katerem bi se izognili nevarnosti, ki jih povzroča osredotočenje na količinski materialni razvoj z izčrpavanjem naravnih virov in onesnaževanjem okolja. S trajnostnim razvojem naj bi se tudi ohranjala biološka raznovrstnost. Krovni pojem trajnostnega razvoja obsega še več drugih vidikov, ne nazadnje tudi možnosti razvoja vsakega človeka ali združbe, če ne škoduje drugim.

S trajnostnim razvojem se je ukvarjalo veliko avtorjev, najpogosteje citirana definicija je iz poročila komisije Gro Harlem Brundtland (norveška političarka) iz leta 1987:

»Trajnostni razvoj zadovoljuje potrebe sedanjega človeškega rodu, ne da bi ogrozil možnosti prihodnjih rodov, da zadovoljijo svoje potrebe.«

Trenuten način ravnanja z naravnimi viri in možnostmi je tako neuravnotežen, da niso urejene niti možnosti uporabe virov za sedanje rodove. Razporejanje sredstev in virov ter globalne odločitve so velika in zahtevna naloga. Ljudje zelo radi rečemo, da nimamo možnosti odločati, da naša beseda ne bi bila slišana na pravem mestu. Edino pravo mesto, kjer naša beseda mora biti slišana, smo mi sami, naša zavest, naše oblikovanje koščka sveta, za katerega odgovarjamo. Včasih je ta košček naše stanovanje, trata, po kateri hodimo, pločnik, po katerem kolesarimo, spet drugi dan je to kavarna, kamor smo zavili na kavo ali klepet. Del našega koščka sveta je tudi delo, ki ga opravljamo, ustvarjalnost, s katero

se spajamo s svetom, misel in zavest, ki ju širimo, ki gresta z nami. Res obstajajo nivoji odločanja, do katerih navadni smrtniki nimamo in ne bomo imeli dostopa, niti vedenja; lahko le sprejememo ali odvržemo, kar se nam preko medijev ponudi, ali povedano po domače: pometamo lahko le pred lastnim pragom, kar je naša pravica in odgovornost.

Niti ni nujno, da je naš prag vsak dan popolnoma čist, pospravljen, brezmadežen, kot da nihče ne živi na tem naslovu. Življenje prinaša s sabo odpadke, pravzaprav goro raznoraznih odpadkov: nekatere moramo predelati, druge čim hitreje odstraniti, nekatere lahko celo predelamo v nekaj še boljšega, kot so bili v izvorni obliki ...

Zanimivo misel finskega politika sem našla na spletnem portalu **Plan B za Slovenijo – mreža nevladnih organizacij za trajnostni razvoj** (združenje nevladnih organizacij, ki trajnostni razvoj razumejo kot razvoj, ki bo zadovoljil trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrožal zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij).

»Trajnostni razvoj pomeni, da namesto omejenih naravnih dobrin izkoriščamo neomejene zmogljivosti našega razuma.«

Juha Sipilä (finski politik)

Naš razum, tisti, ki narekuje naša vsakdanja dejanja, in kreativni, ki vpliva na naš razvoj, je lahko naš najboljši svetovalec za trajnostna vprašanja (čeprav v času osebnih trenerjev in terapevtov obstajajo najbrž že osebni svetovalci za trajnostna in ekološka vprašanja). Če vzamemo za primer

področje, ki se nas dotika v vseh segmentih življenja, od jutra do večera, od rojstva do smrti: potrošnja, trošenje, nakup oziroma tisto, kar je opredeljeno v okviru trajnostnih načrtov kot **trajnostna potrošnja**.

Osnovno vodilo trajnostne potrošnje je, da bi potrošniki morali kupiti le **toliko, kot potrebujemo**. Kdo med nami si upa trditi, da ravna tako? *Hm, če se pa splača! Glej, koliko je znižano! Ta torbica res paše k tistim čevljem! Morda pa bomo kdaj šli na treking, ti pohodni čevlji so neverjetni! Vnuki bodo tako veseli! Ne morem priti z izleta brez vsega ...* In še in še bi lahko naštevala, kaj vse si ljudje domišljamo, da potrebujemo. V ta krog kupovanja smo tako trdno umeščeni, da včasih, ko gremo na ekskurzijo, sodelavce, ki manj kupujejo, opazimo kot ljudi s posebnim značajem.

Deset osnovnih priporočil za trajnostno potrošnjo približno poznamo in približno jih tudi upoštevamo. O njih se govori v medijih, vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, tudi v domačem gospodinjstvu, saj upoštevanje teh priporočil lahko dolgoročno pomembno spremeni domači proračun in odpre nevidne možnosti.

- *Varčujmo z energijo* (povsod: doma, na delovnem mestu, dopustu, kjerkoli imamo možnost);
- *varčujmo z vodo;*
- *bodimo zmerni pri ogrevanju in hlajenju;*
- *vozimo varčno in varno;*
- *kupimo toliko hrane, kolikor je potrebujemo;*
- *s kemikalijami ravnajmo preudarno;*
- *zmanjšajmo količino odpadkov;*
- *zmerno nakupujmo;*

- *razmišljajmo zeleno;*
- *uporabimo ponovno ali podarimo* (in koga razveselimo ter razbremenimo).

Saj vsi poznamo situacije, ko nam zmanjka denarja. Malo lahko prihranimo pri računu za različne oblike energije, pri nakupu oblačil in pripomočkov, pri racionalni porabi hrane ... in hranilnik se polni. Morda na mesec

ne znese veliko, ampak že naši predniki so vedeli, da je zrno na zrno pogača in kamen na kamen palača.

Na kratko, v dobrih 800 besedah, pisati o trajnostnem razvoju je dokaj površno, hitro, je instant varianta kot splet nekaj svetovnih določil, lokalnih opredelitev in tistih vsakodnevnih priporočil, ki jih morda še vedno preredko upoštevamo. S sodelavko veva, da

ne moreva odkriti tople vode, lahko sva le odkriti glede tega, kako globalne, pomembne teme delujejo v vsakdanjiku navadnega človeka, ki je včasih bolj pomemben, kot misli, da je.

Spletni viri

[https://sl.wikipedia.org/wiki/](https://sl.wikipedia.org/wiki/Trajnostni_razvoj)

Trajnostni_razvoj

[http://www.planbz slovenija.si/](http://www.planbz slovenija.si/trajnostni-razvoj)
trajnostni-razvoj

